

Abstrakt

Cílem DP je zodpovězení výzkumné otázky: *Jaké jsou představy o budoucnosti ve vztahu k životnímu prostředí u žáků pátých tříd základních škol?* Za tímto účelem jsou předloženy konceptuální rámce mající oporu v sociologických premisách, jejichž optikou jsou dětské představy nahlíženy. Jako hlavní fenomén, jež na dětské představy dopadá, je vymezen proces individualizace. Ten se promítá do vnímání budoucnosti, pozornost je věnována jeho dopadu na gender, stejně jako na chápání zodpovědnosti. Dále je popsána problematika vnímání rizika v kontextu soudobé společnosti. V konceptuálním zasazení jsou východiskem především teoretické práce Z. Baumana, U. Becka, A. Giddense a M. Maniatese. V teoretické části je diskutována také role dětí ve společnosti a koncepce udržitelného rozvoje; je předložen závěr, že zapojení dětí a jejich představ do vytváření budoucnosti může pozitivně ovlivnit nejen je samé, ale i celou společnost. Teoretickou část uzavírá rešerše proběhlých výzkumů zaměřených na dětské vnímání budoucnosti a individualizaci v zahraničí i u nás. V metodické části je uvedena použitá metodologie, pozornost je věnována jak dotazníku, tak výchozím hypotézám, stejně jako procesu přípravy a realizace výzkumu a způsobu vyhodnocení jeho výsledků. Výsledky jsou předloženy jak v deskriptivní, tak explorativní části, a následně shrnuty v souhrnu hlavních zjištění a dále diskutovány. Tato zjištění ukazují, že vztah k životnímu prostředí v dětských představách o budoucnosti je značně ovlivněn diskurzivním rámcem, jež současná společnost vytváří. Důraz je kladen na práci a materiální statky, přičemž vztahy jsou chápány jako marginální. V popisu dne v budoucnosti nereflektuje většina respondentů ani respondentek žádné vztahy s lidmi. Mezi obavami se objevují nejčastěji globální konflikty a environmentální problémy. Jako aktivity ke zlepšování okolí je zmiňována zejména recyklace a nepoškozování ŽP. V některých odpovědích týkajících se přání a aktivit se projevíly genderové rozdíly. Mezi přesvědčením o možnosti změnit budoucnost a touhou zapojit se do rozhodovacích procesů se projevil signifikantně pozitivní vztah. To nabízí možnosti pro další výzkumy a diskuze nad formou podpory zapojení dětí do rozhodovacích procesů o společné budoucnosti.

Klíčová slova:

představy, budoucnost, mladší školní věk, životní prostředí, děti, udržitelný rozvoj